

Torres-García. Dibuixos inèdits

★★★★★

Joaquín Torres-García

Galeria Oriol.

Fins al 12 de febrer. Gratis.

Joaquín Torres-García (Montevideo, 1890-1949) era fill d'un cordiller de Mataró. Als setze anys, la família va tornar de l'Uruguai al punt de partida. Al jove Joaquim, amb setze anys quan desembarcà, el primer que el va impressionar fou una cullera de fusta. Fins aleshores, totes les que havia vist eren metàl·liques. Sembla un fet banal, potser ho és. Però la seva evolució estètica sembla marcada per aquesta troballa. Presentisme, sempre, però amb el retrovisor ben situat. I això es pot comprovar a la mostra de dibuixos inèdits, excel·lent, que li ha dedicat la galeria Oriol de Barcelona.

Es tracta d'una cinquantena de peces heretades per un descendent

El primitivisme del pintor és compatible amb la mediterraneïtat

de Manolita Piña, l'esposa sarrinenca de Torres-García que, després de trencar una pila de cors -inclos el de Salvat Papasseit- es va quedar tan ampla que va viure fins als 114 anys.

L'exposició arriba acompanyada del preceptiu catàleg, amb un text de Juan Fló. Flo, que nega el platonisme de Torres-García, i aprofundeix en les motivacions religioses de la seva obra. No hi estic gaire d'acord. Si precisament Torres-García és

evolucionista i no pas revolucionari, és perquè no trenca amb la tònica neoplatònica que, adoptada per l'Església, identifica bellesa amb veritat. El primitivisme de Torres-García és compatible amb el seu mediterraneïsmes de la dècada del 1910 perquè anomena així a l'art grec dòric, i no al clàssic corinti. I el seu plasticisme és un equilibri difícil entre expressionisme, plenairisme i abstracció geomètrica.

Fixem-nos en les èpoques més ben representades a l'exposició: Barcelona, Nova York, París i Montevideo. Torres-García no defuig mai la modernitat, com veiem en una escena de bosc en què hi ha uns homes tot reparant un automòbil, però sap extreure l'esperit etern de les línies esbossades per egipcis i grecs. Nombrosos autors del segle XX, com Paul Valéry, refermaran aquesta tendència.

Torres-García, com els futuristes, vol implicar l'art en totes les esferes de la vida, per això es dedica a la docència i promou la fabricació de joguines avantguardistes. Fracassarà arreu, perquè el seu orgullós franciscanisme i la seva personalíssima aposta, no encaixen amb cap etiqueta generalista. Cerca la bellesa quan tothom vol assassinar-la, defuig el minimalisme perquè és un cul-de-sac, abocat al decorativisme.

Es d'admirar una fe que, malgrat evolucions estètiques pròpies de l'estil i les circumstàncies, manté durant cinquanta anys un esperit idèntic. Amb un seu text del 1913 podem interpretar tranquil·lament un dibuix de la seva darrera etapa. I amb això, ja està tot dit.

-Ricard Mas

La galeria Oriol mostra peces heretades per un descendent de Manolita Piña.